A°. 1837. N°. 62.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 27 Mei.

FRANKFORT, den 23sten Mei.

Eenige dagbladen behelzen het berigt, dat sommige professoren en onderwijzers op de hoogeschool te Bonn zich omtrent het bekende verbod van den aartsbisschop te Keulen tot het ministerie van eerdienst en onderwijs te Berlijn gewend hadden; doch dat hetzelve zich voor den aartsbisschop verklaard heeft, met de aanmerking: dat, al mogt ook het veroordeelings breve der geschriften van *Hermes* om bijzondere redenen niet wereldkundig gemaakt zijn, het nogtans de wil van Z. M. den Koning is, om zich in zoodanige leerstellige zaken stipt aan de beschikkingen van den Roomschen stoel te houden. — Ten gevolge daarvan is, zoo wel uit Berlijn als uit Keulen, aan de professoren te Bonn op nieuw verbod gezonden, om zich voortaan van de geschriften van den overledenen *Hermes*, inzonderheid van zijne wijsgeerige en positive inleidingen in de theologie, als grondslag bij de voorlezingen te bedienen, of deze in den geest van *Hermes* te houden of zijn gezag tot bevestiging eener stelling aan te halen. Wie weigert, aan deze bepalingen te voldoen, wordt geschorst. — Een ander dagblad meldt daarentegen, dat de Pauselijke breve in Pruissen nog niet gepubliceerd is, en derhalve geene verbindende kracht heeft bekomen.

— Brieven uit Berlijn melden: « Sedert eenige weken bevindt zich alhier de heer *Scharf*, Nederlandsch zaakgelastigde bij de Duitsche bonsvergadering, ten einde met het Duitsche tolverbond een handelsverdrag te sluiten, waardoor de sedert eenige jaren vermeerderde geschillen vereffend worden en Holland zoo na mogelijk aan het verbond aangesloten wordt. Naar men verneemt hebben de gevolmagtigden zich bereid verklaard, om het Weener verdrag omtrent de vrije Rijnvaart *jusqu'à la mer* volledig na te komen, zoodra de Rijn van zijne drukkende tollen bevrijd wordt. Doch de beslechting van dit oude geschilpunt zal, zoo het schijnt, door deze bereidwilligheid niet bewerkt worden, vermits, hoezeer Pruissen ten algemeene nutte gaarne opofferingen zou doen, nogtans andere staten waarschijnlijk beslissenden tegenstand zullen bieden. In sommige derzelven maken namelijk de Rijntollen een voornaam gedeelte van 's lands inkomsten uit. Hoedanig de Rijn bezwaard is, blijkt uit de de opgaven der afgevaardigden, volgens welke iedere last graan, die de rivier tot de Hollandsche grenzen toe afgaat, eene belasting van 40 fl. betaalt. Daar er nu gewoonlijk 15.000 last jaarlijks naar Holland gaan, worden alleen 600,000 fl. hiervan in Duitschland geheven, en de wezenlijke waarde voor zoo veel kunstmatig verhoogd, terwijl natuurlijk de prijs van het graan op de plaats van waar het komt daardoor gedrukt wordt. Holland daarentegen heft slechts $2\frac{1}{2}$ fl per last. Het is te hopen, dat er eene schikking en daardoor eene indirecte aansluiting van Holland aan het Duitsche tolverbond zal tot stand gebragt worden, daar alsdan de Duitsche manufacturen in Holland eenen aanmerkelijken afzet zouden vinden, en eene vermindering der tollen voor de Rijnlanden zeer weldadig zoude zijn."

— Den 19den dezer heeft het hof van assises te Straatsburg teregt gezeten over vijf voortvlugtig geweest zijnde beschuldigden wegens den militairen opstand van 30 October 1836. De beklaagden waren: *Lombard*, chirurgijn-majoor; *Gros*, *Petzij*, en *Dupenhoat*, luitenants bij het bataljon pontonniers, en *van Schaller*, luitenant bij het derde regement artillerie. Bij de behandeling der zaak bleek, dat de beklaagden voornamelijk door geldgebrek aangedreven werden tot deelneming aan het komplot van 30 October, hetwelk bovendien ook nog uitzigten voor hunne eerzucht opende. De jurij gaf op de voorgestelde vragen het antwoord van *niet schuldig* en de beklaagden werden dien ten gevolge dadelijk in vrijheid gesteld.

— Uit Christiania wordt den 9den Mei geschreven: De Noorweegsche politie had verlangd, dat haar, volgens eene verordening van 27 September 1799, een exemplaar van al de geschriften, beneden de 24 vellen, welke gedrukt worden, zoude toegezonden worden. De boekhandelaar *Dahl* te Christiania, een geboren Deen, weigerde deze aanschrijving na te komen, vermits het gebod in de bedoelde verordening met de censuur in verband stond, welke bij de grondwet van Noorwegen is afgeschaft. De politie trok de zaak voor het geregt, doch de boekhandelaar werd, bij vonnis van den 15den April, vrijgesproken.

— Volgens de jongste berigten uit Konstantinopel, luiden de tijdingen uit Syrie weder oorlogzuchtig. *Ibrahim*-pacha, die zich nog steeds in Egypte bevindt, schijnt aldaar met zijne bekende voortvarendheid nieuwe regementen op te rigten, welke voor Syrie bestemd zijn. In Syrie zelf, wordt ook de ligting van nieuwe manschappen weder met gestrengheid voortgezet, terwijl zeer bezwarende requisitiën voor de armee gedaan worden.

PARIJS, den 23sten Mei.

Uit Madrid heeft men berigten van den 13den Mei. De heer *Mendizabal* was door de cortes dikwijls aangemaand, om rekenschap van zijn bestuur te geven en de reden te zeggen, waarom de interesen der publieke schuld niet betaald worden. Die minister heeft intusschen geweigerd hierop te antwoorden.

— Onze dagbladen zijn opgevuld met opgaven van de feesten, welke ter gelegenheid van het huwelijk van den hertog *van Orleans* zullen plaats hebben. Den 12den Junij zal er een monster-banket ten hove gegeven worden, waarop 5400 personen zullen worden genoodigd.

— De Pruissische gezant alhier, de heer *van Werther*, heeft gisteren zijn benoeming tot minister ven buitenlandsche zaken en president van den raad, in plaatse van wijlen den heer *Ancillon*, uit Berlijn ontvangen.

— Uit Toulon schrijft men van den 18den Mei:

« De télégraaf was, gedurende den dag van gisteren, bestendig in beweging. De zaken van Spanje zijn daarvan de reden. Men zegt, dat de admiraal-prefect last heeft, om vier stoombooten gereed te houden. De *Etna* zal naar Kadix vertrekken, alwaar men zegt dat eene beweging plaats heeft, even als in Katalonië. De vier schepen, welke bij de eilanden Hyeres liggen, zullen ook naar Spanje zeilen.

— De Spaansche fondsen hebben heden weder eene beweging naar de hoogte ondergaan. De Spaansche renten waren bij het begin der beurs willig; doch zijn daarop weder gedaald. Men is nog zonder nadere tijdingen uit het noorden van Spanje.

De graaf *Pajol* zal Vrijdag met zijn' geheelen staf van hier vertrekken, om de Prinses *Héléna* aan de grenzen van de eerste militaire divisie te ontvangen. — Al de troepen van de bezetting van Parijs, welke bij de voltrekking van het huwelijk tegenwoordig zijn, zullen den 25sten dezer des morgens 4 ure naar Fontainebleau vertrekken.

LEIJDEN, den 24sten Mei.

Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* had zich, gedurende derdehalf jaar, aan deze Hoogeschool, met voorbeelige naauwgezetheid en vlijt, in de *Regtsgeleerde-*, *Staat-*, en *Geschiedkundige Wetenschappen* geoefend. Thans de bestemde tijd tot het eindigen dezer studien daar zijnde, is Z. K. H., op den 20sten, 22sten en 23sten dezer, telkens gedurende bijna twee uren, in 's Gravenhage, in tegenwoordigheid van HH. KK. HH. den Prins *van Oranje* en Prins *Alexander* der Nederlanden, den Hoog.Ed. Gestr. Heer Generaal *Bagelaer* en eenige Heeren van het Hof, ten opzigte zijner gemaakte vorderingen onderzocht geworden: door den Hoogleeraar Cock, in het *Natuur-*, *Staats-* en *Volken-Regt* door den Hoogleeraar Tydeman, is de *Staatshuishoudkunde*, en door den Hoogleeraar Hofman Peerlkamp, in de *Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis*.

Bij al deze examens heeft Z. K. H. zoodanige blijken van kunde, vlugheid en oordeel gegeven, als den jeugdigen Vorst tot hooge eere, deszelfs Koninklijken Vader tot billijke vreugde verstrekken, en het Vaderland een waardig vorst te meer uit het oude en geliefde stamhuis van Oranje waarborgen.

AMSTERDAM den 25sten Mei.

Beurs van 24 Mei.

Uit Spanje zijn heden geene nadere tijdingen ontvangen; de overtogt der Carlisten over den Ebro heeft zich niet bevestigd; men wilde zelfs heden weten, dat Tolosa door *Espastero* bedreigd wordt; ook spreekt men van eene beweging, welke *Irribarren* tegen don *Sebastian* gemaakt heeft; het nadere zal later blijken.

Fluctuatien der prijzen.

Holland. In onze $2\frac{1}{2}$ pCt. waren aanvankelijk eenige koopers à $52\frac{1}{2}$, later evenwel bleven dezelve $52\frac{3}{8}$; 5 pCt. flaauw: $99\frac{1}{8}$ 99 met weinig affaire; kansbiljetten $23\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$ gebleven door verschillende verkoopen, welke voor binnenlandsche rekening bewerkstelligd zijn. Beide sijndicaats prijshoudend; $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $76\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{4}$; in oude aandeelen handelmaatschappij is nog al eenige beweging, $178\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, 179, $179\frac{1}{8}$, 179 gebleven; 4 en 5 pCt. Oost-Indie zeer, vast $90\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$ en $97\frac{1}{2}$ à $\frac{7}{16}$.

In de heden gehoudene vergadering der Haarlemmer-spoorweg-maatschappij is eindelijk besloten, om deze onderneming met eene vermeerdering van ƒ300,000 te laten doorgaan; dien ten gevolge was er weder eenige handel in deze aandeelen en werden zij à 125 en 130 pCt afgegeven.

Spanje. Ardoins $23\frac{3}{4}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{4}$ met weinig omzet; in niet rentgevende schuld blijft de affaire gering; Passive 6 à $\frac{1}{8}$; Fransche uitgestelde $7\frac{3}{8}$.

Rusland. Oude Russen onveranderd, $103\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$; Roebels meerder gezocht en met $64\frac{3}{4}$ ook $\frac{7}{8}$ afgegeven.

Columbia $17\frac{7}{8}$, $\frac{3}{8}$. *Peru* $13\frac{3}{4}$ à $\frac{5}{8}$.

Beurs van 25 Mei.

Reeds vroegtijdig zijn ons de Engelsche berigten van eergisteren toegekomen; deze, zoo wel als ook de Fransche berigten, behelzen niets nieuws. Uit Spanje geene tijdingen, en daardoor bleef de prijs der Ardoins geheel onveranderd.

Van onze binnenlandsche effekten was weder veel handel in nieuwe 5 pCt. Oost-Indie, welke gedurig voor Engelsche rekening aangekocht werden; daarentegen worden oude 5 pCt. veel voor dezelfde rekening verkocht. In integralen, kansbiljetten en sijndicaats was weinig affaire, alle echter waren meerder aangeboden, bij zonder kansbiljetten.

Blijvende prijzen ten $4\frac{1}{2}$ uur.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{3}{8}$ à $\frac{5}{16}$; 5 pCt. $98\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; Kansbiljetten $23\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$; oud sijndicaat $92\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; nieuwe $76\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$; oude aandeelen handelmaatschappij $178\frac{3}{4}$, 179; 4 pCt. Oost-Indie $90\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; 5 pCt. $97\frac{1}{16}$ à $\frac{3}{4}$.

Spanje. Ardoins $23\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$; Passive 6 à $\frac{1}{8}$.

Rusland. Oude Russen 103, $103\frac{1}{4}$; nieuwe Russen $103\frac{1}{4}$; Russen van 1831 en 1833 $94\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$; Roebels $64\frac{3}{4}$.

Oostenrijk. 5 pCt. metalliek $99\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$.

Columbia. $17\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$. *Peru* $13\frac{3}{4}$.

Mengelwerk.

Het Fabrykwezen in Nederland.

Van der jeugd af veel belang stellende in het welzijn van ons Vaderland, konden wij in de treurige jaren van 1810 tot 1813 alleen genoegen vinden in de beoefening van deszelfs vroegere geschiedenis, en trachtteden wij ons aan de vernedering van het oogenblik te onttrekken, om in het voorledene met en bij het luisterrijke voorgeslacht te leven.

De winter van 1813 op 1814 riep ons op eene aangename wijze tot het tegenwoordige terug, en bij den slaap der natuur was onze verbeelding en waren onze wenschen wakker, en bedrijvig in het scheppen en beloven van herborene nijverheid, van vernieuwde welvaart, van immer toenemenden bloei, welke de toekomst zou aanbrengen.

De dierbaar gewordene geschiedenis van het Vaderland had ons aangetoond, wat en hoeveel, de vaderen hadden kunnen scheppen uit het niet: het herborene leven en de blakende geestdrift van het Nederlandsche volk beloofden ons niets minder.

Maar de wijsgeerige betrachting van diezelfde geschiedenis had ons doen opmerken, dat het gemakkelijker is iets geheel nieuws daar te stellen, dan het geen vervallen of bedorven is te herstellen; en dat het ligter valt, eene nieuw entsprongene beek te leiden, en in volle kracht te bewaren, dan eene uitgedroogde of afgedwaalde, op nieuw te doen vloeijen, of tot hare oude bedding terug te brengen. Wij konden niet ontveinzen, dat vele bronnen van vroegere welvaart geheel waren opgedroogd, dat de voornaamste der oudtijds begunstigende omstandigheden niet alleen waren geweken, maar zelfs plaats hadden gemaakt voor even groote, zoo niet nog grootere nadeelen en hinderpalen, en dat van de voormalige grootheid niets dan bouwvallen en puinhoopen waren overig gebleven, en echter verwachtten wij veel van de toekomst, omdat ons hart het dierbare Vaderland veel toewenschte.

De geest der onderneming werd in 1814 herboren, maar niet altijd door verlicht verstand bestuurd. De ondervinding gaf betere lessen. De ongelukkige vereeniging met Belgie bragt eene verwijdering, zelfs eene vijandschap tot stand, welke vroeger nooit had bestaan en met den aard der zaken streed; te weten: tusschen den handel en de fabrijken; en die gedrogtelijke naijver en onverzoenelijke vijandschap werd alleen daaruit geboren, dat de wetgevende magt in den staat de gelden, door 's lands kas gevorderd, meende te moeten vinden door beide zwaar te belasten, en beide te kunnen bevoordeelen alweder door zware belastingen in derzelver vermeend belang uit te schrijven. Daardoor werden die beide broeders, die, vroeger hand aan hand hunnen weg betredende, elkanderen schatten toevoegden, tegen over elkanderen geplaatst, in vijanden herschapen, en gedrongen elkanders ondergang te bejagen.

De fabrijken van het zuiden hebben in dien strijd voordeelen behaald; de handel van het noorden nadeelen verduurd.

Het uur der scheiding sloeg. Bij een ander stelsel had die vereeniging welligt weldadig kunnen zijn: bij dit stelsel was zij ondragelijk geworden. De volbragte scheiding was dus eene verlossing.

Wat zou er nu van het verloste Vaderland worden? De vraag bleef niet onbeantwoord. De natie betoonde alles voor deszelfs welzijn en onafhankelijkheid over te hebben, en de regering beloofde tot betere beginselen terug te keeren; de boeijen, welke den handel hadden moeten worden aangelegd, te zullen slaken, en de getrouwe landzaten de gelegenheid te zullen schenken, om door handel en nijverheid de middelen te zoeken, om het algemeen en bijzonder welzijn te herstellen.

Maar wat zou er nu van die rampzalige vijandschap tusschen handel en fabrijken worden? Zouden onze goede ingezetenen kortzigtig genoeg zijn, om te wanen, dat die vijandschap eigenaardig, noodzakelijk, onoverwinnelijk is; en geheel voorbijzien, dat zij onnatuurlijk, gedwongen, en alleen de noodlottige vrucht van een verkeerd gekozen, en nog verkeerder toegepast, stelsel was? De vraag verontrustte ons belangstellend hart. De geschiedenis van het Vaderland had ons beter onderwezen.

Daaruit hadden wij gezien, dat onze voorouderen niet aan den handel alleen, maar mede en wel voornamelijk aan de Fabrijken hunne opkomst en hunne schatten te danken hadden. — Dat handel en fabrijken in dit land steeds gezamenlijk en door elkander hebben gebloeid; en dat die bloei eerst toen is begonnen te kwijnen, — toen de staat dezelve aan de schatkist cijnsbaar maakte; geheel heeft opgehouden, toen men beschermende verbodstelsels begon op te dringen.

JOHAN DE WIT leert ons in zijne *aanwijsing der heilsame politike gronden en maximen van de Republike van Holland en West Vriesland* bl. 35: *dat waarlijk de visserij en de negotie met de vragt-scheepvaart alhier, haar oorsprong meer van de manufacturen, als de manufacturen van de visserij en negotie ofte scheepvaart hebben gehad;* en LUZAC in zijn *Hollands rijkdom*, 2 D. blz. 324, voegt er bij: *zeker is het, dat, al in de vroegste tijden, de ingezetenen dezer landen om haren cost voor wijff, kinderen en huisgezin te winnen, hen behelpen moesten met eenigen handwercken en de negociatien, die, stoffe in vreemde landen halende, ende 't gemaact werk wederomme wechvoerende:* welke woorden hij ontleent aan eene sententie van den Grooten Raade van Mechelen, raakende het heffen van een congié-geld op den uitvoer der graanen, gegeven door keizer KAERLE den 3. October 1548. Zie D. 1, bijlage A, blz. 5.

Maar die geschiedrollen der oudheid worden niet door allen ingezien: de vooroordeelen van den dag zijn algemeen en brengen de meesten op den dwaalweg. Wij waren dus niet zonder bekommering, en die bekommering kwelde ons niet weinig; want van het antwoord op die vraag, hangt veel, zeer veel voor de toekomstige welvaart van het vaderland af.

Aangenaam, verrukkende waren onze gewaarwordingen, toen wij vernamen, dat de handelmaatschappij óf zelve óf door anderen, hier en daar binnen onze landpalen, nieuwe fabrijken oprigtte; dat enkele van onze gewezen broeders herwaarts overkwamen, om hunne fabrijkaten onder ons te vervaardigen; dat de oude fabrijken, welke wij in ons midden nog bezitten, met hunnen tijd vooruitgingen, en van de uitvindingen der werktuigkunde nut trokken ter verbetering harer voortbrengselen: en dat onder de bemiddelden de lust werkzaam werd, om nieuwe uitvindingen in werkdadige beoefening te brengen, of ter uitbreiding van het fabrijkwezen hunne gelden te besteden.

Zoo verheugde het ons te zien, dat de heer W. A. BAKE binnen Leiden eene ijzersmederij oprigt. Zoo vernamen wij met groot genoegen het onlangs medegedeelde berigt, aangaande de nieuwe tule-fabrijk van den heer WARNSINK, binnen Amsterdam gesticht; en zoo lazen wij met innig welgevallen, in het Handelsblad van den 11. dezer maand, n°. 1721, een berigt uit Amsterdam, van den vorigen dag, het welk wij, om deszelfs belangrijkheid alhier in zijn geheel overnemen, om de aandacht onzer landgenooten daarop bij herhaling te vestigen, en de bekendheid daarmede algemeener te maken. Het luidt:

— Wij achten het van onzen pligt de oplettendheid onzer land- en stadgenooten te vestigen op eene nieuwe uitvinding, waarvoor onlangs door Zijne Majesteit octrooi verleend is aan den Heer C. SORDERS, rijtuig-fabrijkant te Maarssen. Wij bedoelen het door den uitvinder aldus genoemde *klein zilver*, dat, wat uiterlijken glans en overeenkomst met het echte zilver, waarvan het voor het oog niet verschilt, aangaat, verreweg fraaijer en beter is dan het te *Berlijn* vervaardigde aldus genoemde *neusilber*, of het in *Engeland* en *Frankrijk* onder den naam van *german silver* en *argenteau* bekende metaal. In den Lotterbode van 18 April jl., heeft de Heer C. VERVEER den uitslag opgegeven van verschillende proeven, voor eenigen tijd genomen, ten einde de kracht van die nieuwe metaalmengsel met die van andere te vergelijken. Men leest daarin onder anderen: »Uit den voorraad van den Heer SORDERS heb ik eene gesp genomen, die bestemd was tot paardentuig; naar dit model heb ik er mij éene van Chineesch koper, éene van Duitsch nieuw zilver en éene van ijzerplest aange-

»schaft, die vrij naauwkeurig in afmeting met den kleinzilveren gesp overeen-»kwamen.

»De gesp is een hoefijzervormige bogt, aan den open kant door eene ronde stift »gesloten, waarop de tong wordt bevestigd, en uit één stuk gegoten, zoodat het »geheel als de schalm van eenen ketting kan worden aangemerkt. De ronde stift, »die dunner is dan het overige gedeelte van de gesp, was $3\frac{5}{4}$ streep dik, die »van het Chineesche koper nagenoeg $3\frac{1}{2}$, zoodat zij onderling geen $\frac{1}{4}$ streep uit »elkander liepen.

»De gesp hing aan een ledere riem, die het gezegde stiftje over de geheele »lengte insloot, met de ronde bogt afhangende, waarin eene ijzeren haak ge-»haakt was, waaraan het bord van eene groote weegschaal hing. Op dit bord »werd het gewigt zoo behoedzaam mogelijk nedergezet. De gesp van *Sineesch* »*koper* brak met 150 Nederlandsche ponden, beide de afhangende takken waren »bij het stiftje afgebroken, de vorm van de gesp was onveranderd gebleven.

»De gesp van *Duitsch nieuwzilver*, brak met 173 Nederl. pond. Hij was »eenigzins gebogen, en in drie stukken gebroken, eene breuk in de stift en de »tweede in den beugel bovenaan.

»De gesp van *ijzerpleet* brak met 235 Ned. ponden. Hij was iets meer dan »de voorgaande gebogen, en mede in drie stukken gebroken, op dezelfde wijs »als de Duitsche.

»De gesp van *kleinzilver* begon met 240 Ned. pond te buigen, bij het verder »opladen boog hij sterk door tot op 256 Nedl. pond. Nu was de voorraad van »klein gewigt verbruikt, de schaal werd dus van hetzelve ontdaan, en het klein »met groot verwisseld; de oplading ging voort tot op 259 Ned. pond; nu boog »de ijzeren haak van 9 Ned. streepen dik, waarmede de schaal aan de gesp hing, »regt; en het gewigt viel op den grond. Met eenen anderen haak werd de »schaal weder opgehangen en noch geladen. Hij brak met 262 Ned. pond.

»De gesp was sterk gebogen, de oppervlakte gerimpeld en op drie plaatsen »gebroken, nagenoeg op dezelfde wijze als de voorgaande.

»Ik was verwonderd over de vergelijking met het ijzerpleet; de breuk schijnt »echter aan te duiden dat de kunstbewerking van verzilveren het ijzer verderft, »zoodat de proef mijne gissing bewaarheid heeft, dat het ijzerpleet namelijk »veel slechter hoedanigheden heeft, dan daaraan algemeen worden toege-»schreven."

Met regt schijnen wij ons derhalve over deze nuttige uitvinding te mogen verheugen. Daardoor zal kunnen worden voldaan aan de behoefte, welke rijtuigfabrijkanten, zadelmakers, instrumentmakers en vele andere vervaardigers van voorwerpen van dagelijksch levensgebruik tot nu toe hadden aan vreemde metalen, pleet, Sineesch koper en dergelijke, en zij zullen een beter metaal van eigen binnenlandsch fabrijkaadje kunnen gebruiken. Het is daarom vooral, dat wij ons verheugen sedert het schrijven van dezen geinformeerd geworden te zijn, dat de uitslag der door den Heer VERVEER gedane proefnemingen en later voortgezet onderzoek in zijne oogen zoo gunstig is geweest, dat hij daarna niet alleen niet geaarzeld heeft, zijnen naam te geven en zijnen arbeid gedeeltelijk te wijden aan de onderneming, welke zich met de vervaardiging van dit metaal zal belasten, en binnen deze stad gevestigd wordt, maar dat ook een aanzienlijk en vermogend ingezeten van *Amsterdam*, in verbinding met een dergelijk ingezeten der provincie *Friesland*, hunne kapitalen daartoe mede beschikbaar hebben gesteld, met hun voorbeeld in deze op nieuw bewijzende, gelijk dit door hen reeds vroeger gedaan was, en in zoo vele opzigten gedaan wordt, dat de echte Hollandsche koopman geen vijand is van fabrijken, maar integendeel zich overtuigd houdt, dat handel en fabrijken elkander de hand behooren te geven om te zamen den bloei te kunnen erlangen, welken zij zonder wederkeerige hulp niet zouden bereiken; en dat de handel alleen die fabrijken miracht en verwerpelijk houdt, welke de ondersteuning hunner zwakheid moeten zoeken in een stelsel van regten, waarmede geen uitgestrekte handel bestaanbaar is.

Wij hopen, dat dit nieuwe fabrijkaat ook bij het Nederlandsche publiek die aanmoediging zal vinden, welke hetzelve door deszelfs uitstekendheid evenzeer als goedkoopen prijs verdient.

Deze hoop delen wij niet alleen, maar wij wenschen het vaderland geluk, dat hetzelve kundige mannen, als de heer VERVEER, en aanzienlijke en vermogende ingezetenen, als zijne begunstigers bezit, die de uitvindingen van scherpzinnige landgenooten op prijs stellen, en hunnen tijd, hunne kunde, hun vermogen willen besteden, om dezelve in uitoefening te brengen, en daardoor nieuwe bronnen van bestaan en welvaart voor het vaderland te openen. Eere en dank zij daarvoor aan die verdienstelijke Nederlanders toegebragt! Mogt hun voorbeeld velen ter navolging aansporen. Mogten Holland en Vriesland niet alleen op de zoodanige kunnen roem dragen: maar ook in andere provincien, vooral ook in Gelderland, de vermogenden en aanzienlijken zich opgewekt gevoelen, om daarin hunnen roem en hun genoegen te zoeken, en de achtingswaardige namen, welke zij van hunne vaderen ontvingen, eenen nieuwen luister bij te zetten, door zelve, naar de behoeften des tijds, op eene doelmatige wijze, mede te werken, tot herstel van de welvaart des vaderlands: — dit gewest het welk gevaar loopt aan handel en nijverheid vreemd te worden, op nieuw te verheffen tot de plaats, welke hetzelve in het nijvere en handeldrijvende Nederland verdient te bekleeden; en daardoor het levende en de toekomende geslachten, op nieuw en onberekenbaar, aan hunne geslachten te verpligten.

Wordt die wensch vervuld, dan zal niet slechts een klein gedeelte, maar weldra het geheel van dat uitgestrekt gewest, welvarend kunnen heten dan zullen zulke onmetelijke heidevelden het oog van den reiziger niet behoeven te ergeren; dan zullen er geene graanwetten, ter opbeuring van den kwijnenden landbouw, bij smeekschriften behoeven te worden gevraagd.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 25 Mei. 4 El 0 Palm 1 Duim; gewassen 1 Duim gevallen 0 D.
Den 26 Mei. 3 El 9 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 6 D.

MERHOUT, in *de Roskam*; te *Zutphen* bij *P. WEIJERS* in *het Zwijnshoofd*; te *Warnsveld* bij *E. MAKKING*, in *de Paauw*; te *Vorden* bij *WOLTERS*, in *'t Heeren-Logement*; te *Roderlo* bij *HORSTMAN*, in *'t Wapen van Roderlo*; te *Groenlo* bij *J. W. STORTELDER*, in *den Moriaan*; te *Winterswijk* bij *BALING* in *de Kroon*; te *Eibergen* bij *BENNINK*, in *de Kroon*; te *Borculo* bij *A. MARTENS*, in *de Schuur*; te *Brummen* bij *HONDIUS*, in *het Kromhout*; te *Dieren* bij *J. BRINKHORST*, in *de Kroon*; te *Doesborgh* bij *C. WIJN*, in *'t Heeren-Logement*; te *Arnhem* bij de Wed. *PULSERS*, in *het Koffijhuis*; te *Lent* bij de Wed. *A. CRIJNEN* aan de Waal; te *Harderwijk* bij de Wed. *GELDERMAN*; te *Apeldoorn* bij *A. VAN DEN BROEK*, in *den Arend*; te *Nijmegen* bij *O. T. HOLTERMAN*, in *den Rotterdamschen* Postwagen; te *Renkum* in *den Bok*; te *Millingen* bij *A. RIJMERS*; te *Pannerden* bij de Wed. *OTTEN* aan den Dijk; te *Elst* bij de Wed. *ALBERS* aan den Dijk; te *Tiel* bij *J. L. ROESSING* in *den Gouden Leeuw*; te *Velp* bij *J. H. NAEFF* in *het Heeren-Logement*; te *Voorthuizen* bij *W. WILBRINK*, in *het Posthuis*; te *Westervoort* bij *A. BUS*, en eindelijk aan de Gabellen, staande op voornoemden weg.

Terwijl verdere informatien te bekomen zijn bij den Heer Agent voornoemd, en den Opziener van voornoemden weg, *J. T. THOMKENS*, te *Zutphen*.

De Agent voornoemd,
(*Get.*) J. VAN LAMSWEERDE.

---

† § † Mr. *P. F. EVERTS*, Notaris, residerende te *Twello*, provincie *Gelderland*, als daartoe geautoriseerd door de regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te *Rotterdam*, zal, ten overstaan van het vredegeregt des kantons *Twello*, op Donderdag den 8sten Junij 1837, overgaan tot de provisionele, en veertien dagen daarna, zullende zijn op Donderdag den 22sten dier zelfde maand, telkens des voormiddags ten 9 uren, in de herberg *de Zwaan*, onder *Twello*, tot de definitive toewijzing van een zeer uitgestrekt LANDGOED en BUITENPLAATS, het *EERSTE* of *GROOTE WOLTHUIS* genaamd, gelegen onder de gemeete *Apeldoorn*, bestaande in een onlangs nieuw getimmerd HEERENHUIS, voorzien van verscheidene BENEDEN- en BOVEN-KAMERS en verdere gemakken, voorts in drie daarbij en alles te zamen aan elkander in een blok gelegene BOERENPLAATSEN, dit een en ander zamengesteld, behalve uit de gebouwen, uit tiendvrije BOUWLANDEN, WEIDELANDEN, BOSSCHEN van AKKERMAALS, DENNEN-, en ander HOUT; wijders uit onderscheidene LANEN van EIKEN-, BEUKEN- en andere BOOMEN, waaronder vele Eiken-Boomen, die zeer zwaar en geschikt voor molenassen zijn.

Dat een en ander groot 102 Bunders, 8 Roeden en 10 Ellen behalve een derde onverdeeld aandeel in den Heidegrond, behoorende tot de *Wolthuizen-mark*, voor het geheel groot 182 Bunders, 48 Roeden en 65 Ellen.

Ongeveer 3000 der op deze goederen staande Boomen, waaronder ruim 100 stuks ZWARE EIKEN en eene menigte dito BEUKEN en andere BOOMEN, zullen op dien dag van den toeslag afzonderlijk geveild worden.

Al hetwelk bij billetten nader is omschreven en waarvan de aanwijzing zal geschieden door *J. TIJHUIS*, op *het Wolthuis* woneude, terwijl bij gemelden Notaris de conditen tot den verkoop ter lezing zullen ligg n.

---

† § † De Notaris *COLENBRANDER*, te *Nijkerk*, zal, ten huize van den kastelein *E. VAN BERKHORST*, in *de Roskam* aldaar, op Maandag den 29sten Mei 1837, des voormiddags ten 10 uur, in het openbaar verkoopen: TWINTIG PAARDEN, van onderscheiden Haar en Teekens; — op dag tot den 1sten Januarij 1838, mits voldoende borg stellende.

In naam des Konings en van het Geregt.

VERKOOPING,

Ter Rolle van Geregtelijke uitwinningen der Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Arnhem, van:

Een HUIS en ERVE, genaamd *de drie Zwaantjes*, staande en gelegen in het Arrondissement, Kanton en Gemeente *Arnhem*, op de Koornmarkt, Wijk C No. 55, Kadaster Sectie O No. 1989, tusschen de huizen en erven van *HENDRIK HELLEWERDT*, ter eenre, en *JOHANNA CHRISTINA OLTT*, ter andere zijde, belend van achter tegen het, aan den Singel, staande en gelegene huis van *P. VAN SOOMEREN*, door natenoemen beslagenen zelve bewoond, waarin HERBERG en TAPPERIJ wordt uitgeoefend.

Gearresteerd als onroerend goed ten laste van: 1o. *WILLEMINA ROELEVINK*, vroeger weduwe van *ANTON SOMMER*, thans van *FRANCISCUS DERPERS*, herbergierster, wonende te *Arnhem*, zoo voor zich, als in relatie van moeder en wettige voogdes over hare drie minderjarige, bij haren eersten man *ANTON SOMMER* in echt verwekte kinderen, met namen: *FRANCIS, CHRISTINA* en *JOHANNES SOMMER*, en 2o. *PETER ANTON SOMMER*, Scheepstimmerman, wonende te *Arnhem*, in hoedanigheid van mede-erfgenaam van wijlen zijnen vader *ANTON SOMMER*, en ten verzoeke van *RIJNDER VERBEEK*, daglooner, wonende te *Middagtersteeg*, zoo voor zich als in huwelijk hebbende *HENDRINA VAN SOOMEREN*; en ter adsistentie en autorisatie van deze zijne huisvrouw en deze *HENDRINA VAN SOOMEREN* zelve, door genoemden haren man geadsisteerd en geautoriseerd, tot procureur hebbende geconstitueerd Mr. *HENRIJ JEAN KRONENBERG*, woonende te *Arnhem* op den Kleinen Oord, wijk A. No 173, bij proces-verbaal van den te *Arnhem* residerenden deurwaarder *LAMMERT LAMMERS*, van den 17den Februarij 1837, waarvan kopij is gelaten aan den Heer *W. APPEL*, Griffier bij het Vredegeregt van het kanton *Arnhem*, en aan den Heer Mr. *VISSCHER BOURICIUS*, Wethouder, fungerend Burgemeester der gemeente *Arnhem*, geregistreerd te *Arnhem* daags daaraanvolgende, overgeschreven ten kantore van hijpotheken aldaar den 27sten derzelfde maand, en ter griffie van de Regtbank voormeld den 6den Maart daaraanvolgende.

De voorloopige toeschatting ter gemelde Rolle, zal plaats hebben op Woensdag den 7den Junij 1837, des voormiddags ten 10 uren, zijnde het voormelde onroerend goed op prijs gesteld van ƒ30.

H. J. KRONENBERG,
Procureur.

Uit de hand te koop:

het van ouds bekende en gerenommeerde LOGEMENT, *HET OUDE KROMHOUT*, te *Brummen*, met SCHUREN, STALLINGEN, enz: aangelegen TUIN, BOOMGAARD, en WEIDELANDEN, en het daar tegen overstaande Locaal, DE SOCIETEIT. — Iemand hierop reflecterende, vervoege zich bij den eigenaar *P. HONDIUS*, *Gzn. mits brieven franco*. — Het grootste gedeelte van den koopprijs kan, des verkiezende, tegen billijke rente gevestigd blijven.

---

† § † In het Koffijhuis het Zwijnshoofd, te *Zutphen*, zal, op Donderdag den 25 Mei 1837, 's namiddags te 2 uren, bij inzetting, en op den 8sten Junij daaraan volgende, bij finale toewijzing geveild worden: het HUIS en ERF, te *Zutphen*, in de Lange Hofstraat, V. 875, laatst bewoond geweest door wijlen Mejuvfrouw *J. VERBEEK*, hebbende drie Behangen Beneden-Kamers en vier Boven-Kamers, met ruime Zolder en Provisie-Kamers.

---

† † § De POST VAN ORGANIST, bij de Hervormde Gemeente te *Warnsveld*, vacant zijnde, zoo worden diegene, welke hiertoe genegen en bekwaam zijn, opgeroepen, om zich, vóór den 7den Junij 1837, *in persoon* of met *vrachtvrije brieven*, onder overlegging van een bewijs van goed gedrag, te wenden tot den Heer Burgemeester te *Warnsveld*: — aan dezen post is verbonden een tractement van ƒ60,00 en eene toelage van ƒ15,00

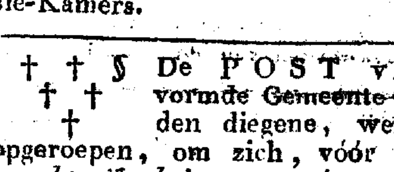
† † † Bij besluit van Zijne Majesteit den Koning, van den 22sten April 1837, No. 132, is aan *ADOLF ANNE CRAMER*, Student te *Leijden*, en aan *WILLEM JAN CAREL CRAMER*, Student te *Deventer*, vergund, om den geslachtsnaam *PUTMAN* nevens den hunnen aan te nemen, en zich te noemen en te teekenen *ADOLF ANNE PUTMAN CRAMER*, en *WILLEM JAN CAREL PUTMAN CRAMER*; geschiedende deze bekendmaking ter voldoening aan de wet van 11 Germinal XIde jaar.

Te Koop.

Een geheel ZWART VARKEN, zijnde *een Beer*, van echt *Oost-Indisch ras*, 1½ jaar oud. Te bevragen bij den Uitgever dezer Courant.

---

† † § Bij den Mr. Smid *TRAANBOER* te *Arnhem*, staat eene KARIKEL te koop.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienst tusschen Rotterdam, Arnhem en Keulen,
Voor de Maand Mei 1837.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*, 28, 30 en 31 Mei, 's morgens ten 7 ure.
Van *Arnhem* naar *Keulen*, den 27 Mei, 's morgens ten 6 ure.
Van *Keulen* naar *Arnhem*, den 29 Mei, 's morgens ten 7 ure.
Van *Arnhem* naar *Rotterdam* den 27, 29, 30 en 31 Mei, 's morgens ten 9½ ure.

Te ARNHEM, bij C A. THIEME, Boekdrukker.